

Til
Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Pb8119 Dep
0032 Oslo

Oslo 15.01.2015

Hørings svar – forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Norges Husflidslag er en kultur og interesseorganisasjon som arbeider for å opprettholde og styrke de levende husflid- og håndverkstradisjonene i Norge. Vi har et landsdekkende nettverk av ansatte konsulenter og 23.000 medlemmer. Vi er den største tilbyder av kurs i tradisjonelle håndverk, med 60.000 timer pr år.

Bakgrunn

Norges Husflidslag (NH) er tilfredse med at Departementet ønsker en revidering av loven og støtter arbeidet som er lagt ned for å lage en ny friskolelov. Det viktigste arbeidet er imidlertid å styrke den offentlige skolen, men friskoler kan og skal være et supplement til den offentlige skolen og en representere en mulighet til fordypning og alternative modeller for opplæring både elever og samfunnet har bruk for. Innenfor kunnskapsfeltet som omfatter tradisjonelle håndverksfag er det svært mange fag som ikke har et fungerende tilbud i den offentlige skolen og NH ser at friskoler kan representere et verdifullt opplæringsalternativ for små og verneverdige fag.

Vi støtter hovedlinjene i høringsforslaget:

- ønske om en varig og forutsigbar lov
- krav til innhold og kvalitet (ingen rettighet å starte friskole)
- samme finansiering – 85 % støtte, 15 % skolepenger
- ikke anledning til å ta utbytte, alt overskudd skal komme elevene til gode
- endre navn til Frittstående skole (= med statsstøtte), privatskole (uten statsstøtte)
- friskoler skal gi en jevn god opplæring som de offentlige skolene

NH er vel kjent med, og følger med særlig interesse prosessen vedrørende gjennomgangen av tilbudsstrukturen i videregående opplæring og den særlige oppmerksomheten de små og verneverdige fagene har gitt i dette arbeidet. I den sammenhengen tillater vi oss å stille spørsmål ved tidspunktet for endringen i loven. Pr i dag er det friskolene i Norge som tilbyr nettopp små håndverksfag og som vil bli direkte berørt av både en lovendring og en mulig endring i strukturen. Det er vanskelig å forutse hvilke konsekvenser lovendringen vil kunne ha for tilbudet som gis i fremtiden og dermed ha en entydig mening om alle forhold.

2. Lovens tittel

NH er enige i Departementets vurderinger om at en endring til friskoler/frittstående skoler er med på å klargjøre hva slags skole en snakker om. Slik navnene brukes i dag er det forvirrende.

3. Godkjenningsordninger

NH merker seg at I tillegg til de tidligere i § 2-2 a – g, så foreslås h) Yrkesfagskoler i) Profilskoler

Vi er positiv til at godkjenningsgrunnlaget utvides med videregående skoler i yrkesfag og profilskoler. Vi mener dette vil bidra til et økt mangfold i skoletilbudet i Norge, og derved sikre at flere elever vil fullføre og kunne få den utdanningen de ønsker. Ikke minst ønsker vi at det skal bli lagt til rette for at flere skoler kan ha et opplæringstilbud innen tradisjonelle håndverksfag.

NH stiller midlertid spørsmål ved begrepet yrkesfagskoler. Det er for oss uklart hva departementet legger i denne betegnelsen. Menes det her generelt yrkesfag eller lærefagene som er knyttet til dagens tilbudsstruktur?

NH er også enige i at det er viktig med et nært samarbeid med partene i arbeidslivet, slik at disse skolene utdanner fagfolk som samfunnet har behov for. Men det er også nødvendig at friskolene får et rom til utvikle sitt særpreg, for å kunne tilby reelle alternativer for elever og foreldre som ønsker dette. Det må ikke være kortsiktige hensyn fra partene i arbeidslivet, kommunen eller politikere som legger så sterke føringer for skolene at de mister handlingsrom og utviklingsmuligheter.

NH støtter at Loven må åpne for at Profilskoler og Yrkesfagskoler skal kunne få godkjent egne læreplaner og tilby flere undervisningstimer/arbeidstimer enn det totale timetallet som tilbys i den offentlige skolen. Denne fleksibiliteten må imidlertid speiles i tilskuddsordningen for å kunne være en reell mulighet for fleksibilitet

Alternative gjennomføringsmodeller og fleksibilitet i opplæringstilbudet mener vi er positivt, fordi det kan sikre at utdanningen kan «skreddersys» til det enkelte fag og elevene. Spesielt vi vi fremheve at rom for fordypning er viktig ved innlæring i praktiske, manuelle fag. Ferdigheter kan kun oppøves ved øving og repetisjon. Dette særpreg og står sentralt i alle håndverksfagene.

4 Krav til innhold og vurdering

NH ser det som positivt at det gis mulighet for å opprette Vg3 i skole som et alternativ til opplæring i bedrift. Men vi mener dette likevel bør være en sekundær løsning og fastholder at den beste faglige opplæringen finner sted i bedrift.

Muligheten til å opprette Vg3 i skole må ikke fritta fylkeskommunen for ansvaret med å være behjelpelig med å finne læreplasser også for elever fra friskolene. Dimensjonering av friskolene må fortsatt gjøres i samarbeid med fylket, spesielt der hvor det opprettes alternative tilbud på Vg 3.

NH vil understreke at der hvor det opprettes Vg3 i tradisjonelle og små håndverksfag det er helt nødvendig at et Vg3 i skole dekker 3 - 4 semestre og skje i tett samarbeid med bedrift. Utvidet opplæringstid er viktig for å kunne oppnå tilstrekkelig god faglig kvalitet og innsikt. Dette gjelder spesielt for de små og verneverdige fagene.

Vi er også usikre på hvilke konsekvenser en slik opprettelse vil få for kriteriene knyttet til verneverdige fag. Ref dagens kriterier og særlige ordninger for denne faggruppen.

NH ber også om at det klargjøres hvorvidt en skole kan være lærebedrift? I såfall hvilke begrensninger vil være knyttet til dette?

7 Opplæring for voksne

NH mener at voksne skal ha lik rett som ungdommer. Men at unge elever har fortrinnsrett ved inntak. I de små og verneverdige fagene er elevrekrutteringen langt større blant voksne enn blant de helt unge. Vi mener også at aldersblandete klasser er en fordel for læringsmiljøet, det er mange eksempler på at det er stimulerende og gunstig for dette.

NH ser veldig tydelig at samfunnet trenger den fagkompetansen som ligger i de «smale» fagene. Skal vi eksempelvis klare å opprettholde produksjon og fremstilling

av bunader i Norge er det helt nødvendig at det finnes utdanningsmuligheter på fulltid også for voksne.

Derfor mener vi at alle voksne, også de uten rett, må gis anledning til å ta yrkesfagutdanning på lik linje med de med ungdomsrett. Dette mener vi må gjelde både i offentlige og frittstående videregående skoler.

Det bør åpnes for muligheten for en som har oppnådd en sluttkompetanse (studiespesialisering/ yrkesfagkompetanse) å fortsette og tilegne seg ytterligere sluttkompetanse. Vi mener det styrket rekruttering til fagene om det mulig for en som har fullført videregående skole, studiespesialisering, å kunne ta en yrkesfaglig utdanning. Uavhengig av alder bør alle regnes som fulltidselever. Skoler som tilbyr tradisjonelle og små håndverksfag (godkjent etter 2-2 g: små handverksfag) vil alltid ha en begrenset størrelse og må ha mulighet til å gi fagligfordypning uavhengig av elevens alder.

Det stilles krav om realkompetansevurdering av voksne søkere for å kartlegge hvilke fag de skal tilbys i videregående skole. Departementet slår fast at dette skal gjennomføres av elevens hjemfylke før eleven kan tas inn ved friskolen. Dette er vanskelig å få gjennomført for de friskolene som har landsdekkende linjer, fordi fylkeskommunene ikke prioriterer oppgaven slik at det kan bli gjennomført før inntak til friskolen.

Når inntaksreglementet kan inneholde krav om opptaksprøver eller intervju, så er det etter vår mening praktisk at den enkelte skole selv vurderer søkerens kompetanse. Dette kan f.eks gjøres i samarbeid med fylkesmannen i skolens fylke.

10. Skolevirksomhet, bruken av skolepenger og statstilskudd, tilsyn, reaksjonsformer mv.

10.5: Minste elevtall (§ 2-2 tredje ledd)

Forslag om å sette minste elevtall til 30 elever (overgangsfase på 3 år), med unntak for SVV-fag og Funksjonshemmede:

Det er viktig at skoletilbudet har såpass mange elever at det blir et godt og utviklende miljø på skolen, både for lærere og elever. Det er imidlertid helt nødvendig at det åpnes for unntak for skoler i små handverksfag og skoler for funksjonshemmede, der elevtallet kan variere mye fra år til år. Man kan kanskje også vurdere om profilskoler også bør kunne unntas fra minimumsantallet. Det er også viktig at de skolene som i dag har få elever bør få mulighet til å øke elevtallet og utvide utdanningstilbudene.

Vi ønsker Departementet lykke til med det videre arbeidet.

Vennlig hilsen
Norges Husflidslag

Marit Jacobsen
Direktør

Solveig Torgersen Grinder
Kurs og kompetanseutvikling